

OM LILLE FLUESNAPPERS FOREKOMST I DANMARK

AF

ANTON FLØYSTRUP.

LILLE FLUESNAPPER (*Muscicapa parva*, Bechst.) har sit Hjem i Sydøsteuropa og tilgrænsende Dele af Asien. For Europas Vedkommende er dens Forekomst dog ikke indskrænket til det nævnte Omraade. Den træffes saaledes ikke alene i Mellem-europa, særlig mod Øst, men ogsaa i Vesteuropa (Frankrig og England) og sporadisk ogsaa i Middelhavslandene. Endelig er den observeret i Finland, Sverige og Danmark, men hidtil ikke i Norge. I alle disse Lande — uden for Sydøsteuropa — er den dog en mere eller mindre sjælden Gæst; men det er almindelig antaget, at den ogsaa paa disse Steder er hyppigere, end man faar Indtryk af, fordi den fører en ret skjult Tilværelse og derfor ikke er let at opdage. Foruden at være en af vore mindste Fugle — ikke meget større end Gransangeren — er den nemlig uden stærkt iøjnefaldende Farver, og dertil kommer, at den i Yngletiden færdes, ofte højt tilvejs, i Kronerne af de store Skovtræer, af hvilke den særligt ynder de gamle Bøge. Kun Hannens flittige Sang kan i denne Periode røbe dens Nærværelse; men det er de færreste Mennesker, som kender denne Sang, der vel er karakteristisk, men dog har saa megen Lighed med flere andre Smaafugles Sang (Løvsanger, Broget Fluesnapper), at en Forveksling let kan finde Sted.

Det er derfor maaske ikke saa besynderligt, at der fra det Tidspunkt, hvor Lille Fluesnapper saas første Gang her i Landet, 1829, gik omtrent 30 Aar, før den atter blev iagttaget, 1858, og derfra atter gik godt 20 Aar til den næste Iagttagelse, 1879. Omtrent 10 Aar senere, 1888, faldt Lille Fluesnapper første Gang ved et af vore Fyr (Obs. 4); men derefter blev den ikke observeret oftere i det nittende Aarhundrede.

Efter Aarhundredskiftet er den imidlertid iagttaget oftere, og for at faa et Skøn over dens Forekomst her i Landet har jeg da i nedenstaaende Oversigt samlet i kronologisk Orden de Til-

fælde, som jeg har fundet hidtil offentliggjort i vor hjemlige, ornithologiske Litteratur:

1. En ung Han fanget i Søndermarken ved København den 24. September 1829 af Kobberstikker Walther, der skænkede den til Det kongelige Museum, hvor den blev opbevaret i Spiritus. (Kjærbølling: Skandinaviens Fugle).
2. I Juni 1858 skød Pastor Theobald en Lille Fluesnapper i Almindingen paa Bornholm. (Kjærbølling: Skandinaviens Fugle S. 204, cfr. 3. Supplement til samme, S. 46 og Fischer: Nogle Iagttagelser over Bornholms Fugle i Naturhist. Tidsskrift, 3. R., 2. Bd., 1863, S. 67.)
3. 14. Juni 1879 iagttog O. & H. Winge en Han i Skoven ved Liselund paa Møen under Forhold, som gjorde det sandsynligt, at den havde Rede der. (Fuglene ved de danske Fyr i 1888, ved H. Winge)¹.
4. En Han i Efteraarsdragt, uden rød Strube, faldt ved Anholt Fyr 10. Oktober 1888. Sammesteds.
5. En Lille Fluesnapper i graa Dragt, udstoppet, med tilhørende Krop i Spiritus, kom til Zoologisk Museum. Skudt ved Ribe (M. Clausen) den 2. Oktober 1901. (Winge: Fyrberetning for 1901).
6. Lille Fluesnapper set paa dens Gennemrejse ved Ribe i Maj 1903. (Winge: Fyrberetning for 1903).
7. 16. September 1903 saa M. Clausen en Lille Fluesnapper i sin Have ved Ribe. Sammesteds.
8. 21. Oktober 1903 blev, ifølge R. Jul. Olsen, en Lille Fluesnapper skudt ved Eskildstrup paa Falster. Sammesteds.
9. I Oktober 1906 saa M. Clausen en Lille Fluesnapper ved Ribe. (Dansk ornith. Foren. Tidsskr., 1. Aarg., S. 113).
10. I Tidsrummet 5. Juni til 18. Juli 1908 observerede A. Christiani en Han i Jægersborg Dyrehave ved København. Sammesteds, 2. Aarg., S. 213; cfr. Winge: Fyrberetning for 1908.
11. I 1909 saa H. Winge den 21. Maj og senere sammesteds en Lille Fluesnapper paa Ynglested i Dyrehaven ved København. (Winge: Fyrberetning for 1909).
12. Den 20. September 1909 faldt en Han ved Østre Flak. (Winge: Fyrberetning for 1909).

¹ I det følgende kaldes disse Beretninger for Korthedens Skyld blot Fyrberetninger.

13. Den 6. Oktober 1915 faldt en Han ved Horns Rev. (Hørring: Fyrberetning for 1915).
14. Den 10., 11. og 12. Oktober 1918 saas en Han i Botanisk Have i Kjøbenhavn. (Fløystrup: Dansk ornith. Foren. Tidsskr., 14. Aarg.).
15. Den 13. Oktober 1918 faldt Lille Fluesnapper ved Læsø Trindel. (Hørring: Fyrberetning for 1918).
16. Den 13. Oktober 1918 blev en Lille Fluesnapper skudt paa Amager. (Jørgensen: Dansk ornith. Foren. Tidsskr., 16. Aarg.).

Det ses heraf, at medens Lille Fluesnapper, som nævnt, i forrige Aarhundrede, fra 1829 at regne, kun var observeret 4 Gange, er den alene i de sidste ca. 20 Aar iagttaget ikke mindre end 12 Gange. Denne hyppigere Forekomst i disse Aar kunde maaske forklares ved, at der i den samme Periode er kommet en forøget Interesse herhjemme for Fugleiagttagelser; men det ligger ogsaa nær at formode, at Forøgelsen af observerede Individer kunde være en Følge af, at Iagttagelserne paa Fyrene, der begyndte midt i Firserne af forrige Aarhundrede, er kommet til. Denne Faktor er ganske vist ikke helt uden Betydning i denne Henseende; men Hovedgrunden til Stigningen i Observationernes Antal er den dog ikke, idet Lille Fluesnapper — foruden som nævnt i 1888 — senere kun er faldet ved Fyrene 3 Gange (Observation 12, 13, 14), altsaa i alt kun i en Fjerdedel af de observerede Tilfælde. Ved de øvrige 12 Iagttagelser har Observationsmaaden været forskellig. I et enkelt Tilfælde (Obs. 1) angives Fuglen at være fanget; 4 Gange er den skudt (Obs. 2, 5, 8, 16); medens den i de resterende 7 Tilfælde kun er bleven set, men af saa kyndige Folk og under saa gunstige Forhold, at der ikke kan herske Tvivl om Iagttagelsens Paalidelighed.

Det har ved hver Observation som Regel kun drejet sig om et enkelt Individ, kun et Par Gange skal der have været to. Der er ikke i disse ca. 20 Aar observeret Lille Fluesnapper hvert Aar, og i de fleste af Aarene er der kun observeret et enkelt Individ. Kun i 1901 saas 2, i 1903 endog 3, i 1909 2 og i 1918 atter 3, i dette Tilfælde omtrent samtidigt (Obs. 14, 15, 16), men dog ikke paa samme Sted. En med Aarene jævnt tiltagende Hyppighed kan ikke konstateres, og nogen større Indvandring i et enkelt Aar har heller ikke fundet Sted. Betegnelsen faatallig i H. Wingses Fortegnelse over Danmarks Fugle, 1906, passer saaledes fremdeles for Lille Fluesnappers Vedkommende.

Observationerne er langt fra fordelt jævnt over Landet, de er begrænset til visse Regioner. Man faar det bedste Overblik over den ejendommelige Fordeling ved at markere Observationerne paa et Danmarkskort. Man ser da straks, at Lille Fluesnapper kun er truffet i de alleryderste Dele mod Øst og i de alleryderste mod Vest eller rettere Sydvest, medens den ikke er observeret i hele den øvrige Del af Landet. Af disse 2 Grupper, en østlig og en vestlig, omfatter den førstnævnte, den østlige, det største Antal Observationer, nemlig 11 af de 16, altsaa næsten de tre Fjerdedele, medens den vestlige kun har 5. Den østlige, der har en stor Udstrækning, nemlig fra Læsø til Bornholm, falder atter naturligt i 2 Afdelinger, en mere nordlig, som kun omfatter Observationerne fra de 3 Kattegatfyr, Læsø Trindel, Østre Flak og Anholt (Obs. 15, 12 og 4), ved hvilke det udelukkende drejer sig om Fald af Lille Fluesnapper paa Efteraarsvandringen (fra det nordlige Jylland? fra Sverige?), og en mere sydlig Afdeling, omfattende de 8 Iagttagelser fra Sjælland (Obs. 1, 10, 11, 14, 16), Møen (Obs. 3), Falster (Obs. 8) og Bornholm (Obs. 2). Denne Gruppe indbefatter Individier, der baade er truffet paa Foraars- og Efteraarsvandringen, samt Individier, som maa antages at have ynglet her. Af de 8 Observationer, som denne Gruppe omfatter, skyldes de 5 alene Kjøbenhavn og Omegn (Obs. 1, 10, 11, 14, 16). At der er saa mange Observationer paa dette lille Omraade, kan vel nok være en Følge af, at der har været flere opmærksomme og kyndige Iagttagere end paa andre Omraader af tilsvarende Udstrækning. Derimod skyldes de forholdsvis talrige Observationer — 4 — fra Ribegnen (Obs. 5, 6, 7, 9) alle en enkelt interesseret Iagttager (M. Clausen, Lustrupdal ved Ribe), og de udgør i Forbindelse med det Individ, som faldt ved Horns Rev (Obs. 13), den vestlige Gruppe.

Alle de i Danmark observerede Individier af Lille Fluesnapper er saaledes truffet dels i Landets østlige, dels i dets sydvestlige Del, omtrent som i Sverige, hvor den ogsaa kun er iagttaget i dette Lands sydlige og østlige Provinser.

De 4 Fyriagttagelser (Obs. 4, 12, 13, 15) har alle fundet Sted under Efteraarsvandringen, i Overensstemmelse med den forlængst gjorte Erfaring, som ogsaa er let forstaaelig, at de om Foraaret senest ankommende Smaafugle, de, der kommer efter de lyse Nætters Indtræden, ikke eller kun sjældent falder ved Fyrene. I det Hele taget er Flertallet af de her meddelte Iagt-

tagelser — ikke alene Fyriagttagelserne — gjort om Efteraaret. Af de 16 Observationer falder saaledes alene de 11 paa denne Aarstid, de færreste i September (Obs. 1, 7, 12), tidligst 16. Septbr., de fleste — ialt 8 — i Oktober (Obs. 4, 5, 8, 9, 13, 14, 15, 16), senest den 21. Oktbr. (Obs. 8), saaledes at Lille Fluesnappers Afrejse her fra Landet foregaar temmelig sent, hvilket stemmer med Erfaringerne fra England, Helgoland og til Dels Sverige.

Skønt dens Rede ikke vides at være fundet her til Lands, maa Lille Fluesnapper antages at have ynglet her flere Gange. Det er saaledes sandsynligt, at den ynglede i Jylland (ved Ribe?) i 1903 (Obs. 6), hvor den var iagttaget baade paa Foraars- og paa Efteraarsvandringen, ligesom at den havde Rede paa Møen i 1879 (Obs. 3); men det kan betragtes som saa godt som sikkert, at den ynglede i Jægersborg Dyrehave, baade i 1908, hvor en syngende Han blev iagttaget i 6 Uger paa et begrænset Omraade (Obs. 10), og i 1909, hvor den saas paa samme Sted den 21. Maj og senere (Obs. 11).

De her meddelte Tilfælde er jo ikke særdeles mange, kun 16 i henved hundrede Aar; men naar man betænker, at 75 % af Iagttagelserne falder inden for de sidste 20 Aar, er der formentlig Grund til at antage, at Lille Fluesnapper heller ikke her til Lands er saa sjælden, som man efter de tidligere Erfaringer skulde tro.
